

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.020.08.2019

Pani
Elżbieta Altyń
Kierownik
Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sianowie
ul. Słowackiego 3 A
76-004 Sianów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/067 – Wsparcie dla potrzebujących schronienia matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Słowackiego 3A, 76-004 Sianów ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Kierownikiem MGOPS jest od 1 lipca 2019 r. Elżbieta Altyń ² . W okresie od 1 sierpnia 1990 r. do 30 czerwca 2019 r. Kierownikiem Ośrodka była Halina Iwanisik.
Zakres przedmiotowy kontroli	Zapewnienie dostępu do odpowiedniego schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej.
Okres objęty kontrolą	Od 01.01.2016 r. – do zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	Jarosław Tarasewicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/162/2019 z dnia 13.09.2019 r. Leszek Smykowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/166/2019 z dnia 25.09.2019 r.

(akta kontroli str. 1-4)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

MGOPS nie posiadał pełnej wiedzy o skali potrzeb w zakresie wsparcia i zapewnienia schronienia w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży⁵ oraz o matkach z małoletnimi dziećmi i kobietach w ciąży z terenu gminy, które uzyskały schronienie w innych placówkach w latach 2016 - I półrocze 2019 r.

MGOPS pokrywał część kosztów pobytu matki z małoletnim dzieckiem w Domu Samotnej Matki w Policach⁶, z którym miał podpisane umowy na udzielenie schronienia, zapewnienie niezbędnych warunków socjalnych oraz prowadzenie pracy socjalnej. Ośrodek nie korzystał jednak z uprawnień kontrolnych wynikających z ww. umów.

MGOPS wydał osiem decyzji o udzieleniu wsparcia finansowego na częściowe pokrycie kosztów pobytu matki z małoletnim dzieckiem w DSM w Policach (od 1 marca 2018 r. – DMD w Policach). Decyzje te wydawano z naruszeniem przepisów art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁷.

MGOPS nie udostępniał w BIP informacji o sposobie wykonywania i załatwiania spraw dotyczących zadania wynikającego z art. 17 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 47 ust. 4 ustawy ops, w zakresie dotyczącym wsparcia i zapewnienia schronienia w DMD, możliwości złożenia w MGOPS wniosku o skierowanie do takiej placówki i zasadach procedowania.

¹ Dalej: MGOPS lub Ośrodek.

² Dalej: Kierownik MGOPS lub Kierownik Ośrodka.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm. Dalej: ustawa o NIK

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ W rozumieniu rozporządzenia Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. Nr 43, poz. 418). Dalej: „DMD”.

⁶ Prowadzonego przez Stowarzyszenie MONAR-MARKOT w Warszawie. Dalej: DSM w Policach.

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm. Dalej: ustawa ops.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

Zapewnienie dostępu do odpowiedniego schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej.

Opis stanu
faktycznego

1. Wewnętrzne zasady organizacji i funkcjonowania MGOPS, w tym zawarte w przepisach ustawy opis określono m.in. w Statucie⁸ oraz w Regulaminie Organizacyjnym⁹. Według Regulaminu zadania w zakresie świadczenia pomocy społecznej potrzebującym wsparcia kobietom z małoletnimi dziećmi realizowały poszczególne komórki organizacyjne Ośrodka w ramach posiadanych kompetencji i nałożonych zadań, w tym w szczególności:

- Dział Świadczeń w zakresie realizacji zadań wynikających m.in. z ustaw o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin, z rządowego programu „Dobry start” i Gminnego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych;
- Dział Pomocy Środowiskowej i Wsparcia Rodziny, do którego zadań należy wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia.

W MGOPS funkcjonował również Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy¹⁰, do którego zadań należało w szczególności: prowadzenie interwencji kryzysowej; poradnictwa prawnego, psychologicznego i socjalnego; wspieranie rodzin w przewyżczeniu sytuacji kryzysowej; rozpoznawanie zjawiska przemocy w rodzinie i opracowywanie planu pomocy; koordynacja działań skierowanych do osób uwięzionych w przemoc w rodzinie; koordynacja działań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Na stronie internetowej Ośrodka (<http://mgops.sianow.pl/>) w badanych latach w zakładce *Przemoc w rodzinie* zapisano, że w każdy wtorek miesiąca w godzinach 15.00-17.00 dyżurują specjaliści udzielający porad prawnych, psychologicznych i socjalnych oraz informacji o placówkach udzielających pomocy ofiarom przemocy.

(akta kontroli str. 55, 147).

W Ośrodku nie wyznaczono osób, które specjalizowałyby się w pracy z potrzebującymi wsparcia kobietami z małoletnimi dziećmi i kobietami w ciąży. Kierownik MGOPS wyjaśniła, że (...) *nie było potrzeby zarówno pod względem logistycznym, jak i organizacyjnym wyodrębnienia w strukturze organizacyjnej Ośrodka takiego zespołu. W badanym okresie (2016 – 06.2019) do MGOPS nie wpłynęła żadna skarga ani też wnioski w sprawie zapewnienia odpowiedniego schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej.* (akta kontroli str. 56)

Zapewnienie schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej nie były

⁸ Statut MGOPS przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Sianowie nr XXIV/136/2016 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sianowie zmieniony uchwałami RM nr XLVII/298/2017 z 27 listopada 2017 r., nr XLVIII/308/2017 z 20 grudnia 2017 r. oraz nr II/19/2018 z 27 listopada 2018 r.

⁹ Zarządzenie Kierownika MGOPS w Sianowie nr 2/2019 z 2.01.2019 r. zmienione zarządzeniem Kierownika MGOPS nr 23/2019 z 22.08.2019 r.

¹⁰ Dalej: Ośrodek Wsparcia.

przedmiotem kontroli i audytów w MGOPS Sianów. Częściowo problematyka ta była przedmiotem kontroli Wojewody Zachodniopomorskiego (ZPS-2.431.4.7.2019.DK przeprowadzona w dniach 2-22.03.2019 r.). W trakcie tej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w tym zakresie. (akta kontroli str. 33, 56, 58-74)

W okresie objętym kontrolą zakres uprawnień kierownika MGOPS określonych w dokumentach organizacyjnych oraz w upoważnieniach organu wykonawczego Gminy obejmował m.in.: prowadzenie postępowań i wydawanie decyzji dotyczących wsparcia rodzin i kobiet w ciąży oraz świadczeń wychowawczych; załatwianie spraw określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; składanie wniosków i podpisywanie umów; podejmowanie czynności w zakresie poradnictwa specjalistycznego dla osób i ich rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz opieki nad dzieckiem i rodziną; prowadzenie spraw i wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy; prowadzenie postępowań i wydawanie decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego; wydawanie zaświadczeń o korzystaniu przez klientów MGOPS ze świadczeń pomocy społecznej.

(akta kontroli str. 56, 75-100)

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że: (...) w latach 2016 – 06.2019 Kierownik Ośrodka posiadał upoważnienia i pełnomocnictwa zarówno Rady Miejskiej (statut) jak i Burmistrza Gminy i Miasta Sianów pozwalające na podejmowanie decyzji administracyjnych w sprawach objętych kontrolą. Kompetencje te wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. Od 01.07.2019 r. kierownikiem MGOPS w Sianowie jest Elżbieta Allyn, która posiada upoważnienia i pełnomocnictwa niezbędne do prowadzenia postępowań i podejmowania decyzji administracyjnych (...). Od 26.06.2018 r. (...) Pracownik socjalny otrzymał upoważnienie burmistrza Gminy i Miasta Sianów do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w obszarze objętym kontrolą, który od 02.01.2019 r. objął stanowisko kierownika Działu Pomocy Środowiskowej i Wsparcia Rodziny MGOPS w Sianowie i pełni tę funkcję nadal (...).

(akta kontroli str. 105)

Rada Miejska w Sianowie¹¹ uchwałą nr XX/114/2016 z 24.02.2016 r. przyjęła Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów na lata 2016 – 2022 (nowelizacja Strategii na lata 2007 – 2015), Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sianów na lata 2017 – 2019 i Gminny Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 – 2022, oraz Projekt socjalny „Dzieciak” edycje 2017 i 2018 były skierowane na działania profilaktyczne wspierające rodziny, w których potrzeba zapewnienia schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej nie zostały zdiagnozowane, jako istotny problem społeczny Gminy. W badanym okresie wsparcie uzyskała jedna matka z małoletnim dzieckiem.

Przedkładane Radzie Miejskiej roczne sprawozdania z działalności MGOPS za lata 2016 – 2018 nie zawierały informacji o problemach w zakresie zapewnienia schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej. W badanym okresie MGOPS nie kierował żadnej korespondencji do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Koszalinie¹², ani też do Wojewody Zachodniopomorskiego w sprawie przedstawienia lokalnych potrzeb w zakresie schronienia matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

(akta kontroli str. 56-57)

¹¹ Dalej: Rada Miejska.

¹² Dalej: PCPR.

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że: (...) Z uwagi na incydentalny charakter problemu zapewnienia odpowiedniego schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej w dokumentach strategicznych dla rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Sianów temat ten jest ujęty w rozdziale IV pkt 4.6 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Sianów na lata 2016 – 2022¹³ stanowiącej nowelizację Strategii na lata 2007 – 2015. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sianów na lata 2017 – 2019 (cele i zadania), Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 (rozdział III, V i VI)¹⁴(....) (akta kontroli str. 106, 161-165, 166-179)

2. Sprawozdania z działalności MGOPS za 2016 r., za 2017 r. i za 2018 r. nie zawierały informacji na temat skali zapotrzebowania na usługi w zakresie schronienia i wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży z terenu Gminy i liczby osób korzystających ze wsparcia w formie schronienia w domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży¹⁵. W badanym okresie MGOPS nie opracowywał pisemnej diagnozy potrzeb w zakresie zapewnienia odpowiedniego schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej. (akta kontroli str. 56-57)

Kierownik wyjaśniła: (...) Bieżący monitoring i codzienne diagnozowanie potrzeb nie wskazywały na potrzebę opracowywania dokumentu diagnostycznego. Żadna z informacji napływających od pracowników socjalnych MGOPS z poszczególnych rejonów pracy socjalnej nie wskazywała na potrzebę udzielenia takiej pomocy (wyjątkiem jest 1 matka z małoletnim dzieckiem, która przebywa w placówce od 2011 roku). W środowisku małej gminy, jaką jest Gmina Sianów diagnozowanie tego problemu, jako odrębnej jednostki problemowej nie znajduje uzasadnienia. Pomoc świadczona na rzecz rodzin w małej gminie jest skupiona w jednej jednostce pomocowej (OPS). Dostęp do niej jest łatwy. Zakres wsparcia wyczerpuje wszystkie możliwe formy pomocy (...). MGOPS w badanym okresie (2016 – 06.2019) nie napotkał żadnych problemów organizacyjnych i finansowych w realizacji zadań wspierających rodzinę. (akta kontroli str. 106)

¹³ W rozdziale IV pn. Opis głównych problemów w zakresie polityki społecznej, pkt. 4.5.(potrzeba ochrony macierzyństwa) i 4.6 (przemoc w rodzinie) wskazano podmioty prowadzące statutowe działania w tym obszarze – PCPR, MGOPS w Sianowie, Straż Miejską, Komendę Powiatową Policji oraz zakresy zadań wymienionych podmiotów, procedury i formy pomocy w tych obszarach w tym m.in. powołane komórki organizacyjne (Ośrodek Wsparcia dla ofiar przemocy, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy wewnątrzrodzinnej) w MGOPS do ich realizacji i sposoby współpracy MGOPS z ww. instytucjami i organami.

¹⁴ W rozdz. III przedstawiono diagnozę i skalę zjawiska przemocy w rodzinie, (jako efekt w czynów dokonanych w przeważającej większości pod wpływem alkoholu) rozpoznanego na podstawie danych statystycznych MGOPS zebranych na podstawie wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”, (sprawozdania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Sianowie) danych dotyczących liczby interwencji domowych z powodu przemocy w rodzinie (sprawozdania Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie), i zebranych danych dotyczących przyczyn przemocy w rodzinie zebranych na podstawie danych Ośrodka zebranych na podstawie badania ankietowego. W rozdz. V wskazano cel główny Programu tj. powstanie zintegrowanego systemu pomocy rodzinie z problemem przemocy domowej, cztery cele szczegółowe: 1) koordynacja działań lokalnych, 2) kampania informacyjna, 3) wsparcie dla osób doświadczających przemocy, 4) zapewnienie pomocy w specjalistycznych ośrodkach wsparcia, wskazując dla każdego celu szczegółowego działania prowadzące do jego realizacji, realizatorów działań i wskaźniki. Jako odbiorców programu wskazano rodziny dotknięte i zagrożone zjawiskiem przemocy, świadków przemocy i osoby stosujące przemoc. W rozdziale VI Programu wskazano podmioty świadczące pomoc, prognozowane efekty i terminy realizacji, źródła finansowania oraz sposoby monitoringu i ewaluacji.

¹⁵ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. Nr 43, poz. 418), dalej: „rozporządzenie w sprawie DMD”.

3. MGOPS w badanym okresie nie przekazywał Staroście Powiatu Koszalińskiego informacji o skali zapotrzebowania w Gminie na usługi schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, dotkniętych przemocą lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej, a powodem tego według wyjaśnień kierownika MGOPS był brak zapotrzebowania na ten rodzaj wsparcia. (akta kontroli str.106-107)

Na terenie Gminy zamieszkiwało 13 424 osób w 2016 r., 13 441 w 2017 r. i 13 448 w 2018 r. i w I półroczu 2019 r., przy czym z pomocy społecznej skorzystało 1 298 osób (426 rodzin) w 2016 r., 1 250 (417 rodzin) w 2017 r., 834 (319 rodzin) w 2018 r. oraz 753 osób (251 rodzin), tj. 9,6% mieszkańców w 2016 r., 9,3% w 2017 r., 6,2% w 2018 r. i 5,6% w I półroczu 2019 r.) (akta kontroli str. 158-160, 208)

W badanym okresie MGOPS:

- nie kierował matki z małoletnim dzieckiem lub też kobiety w ciąży do schroniska dla bezdomnych i nie przyznawał zasiłków pieniężnych na pokrycie kosztów pobytu;
- nie umieszczał matek z małoletnimi dziećmi ani też kobiet w ciąży w mieszkaniu chronionym ośrodka interwencji kryzysowej;
- nie wspierał matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w uzyskaniu miejsca w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

(akta kontroli str. 108,111-114,116-120)

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że Ośrodek: (...) *prowadzi szeroko rozumianą pracę socjalną wspieraną pracą asystentów rodzin w celu uzyskania poprawy w funkcjonowaniu rodzin, w których występują nieprawidłowości, konflikty lub podejrzenie o występowanie przemocy domowej. Wszystkie rodziny mają bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego (prawnik, psycholog, terapeuta ds. uzależnień, pedagog, mediator, specjalista pracy socjalnej).* (akta kontroli str. 106)

W informacjach udzielonych w trybie art. 29 ust. 2 lit. f ustawy o NIK kierownicy placówek w zakresie udzielenia w 2016 - I półrocze 2019 r. schronienia matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży posiadającym ostatnie miejsce zameldowania lub mieszkającym na terenie Gminy podali, że:

- w DSM w Policach w całym okresie objętym kontrolą przebywała jedna samotna matka z małoletnim dzieckiem;
- w noclegowni Towarzystwa Pomocy im. Brata Alberta Koło Koszalińskie¹⁶ przebywała kobieta w ciąży w okresie od 4 lutego do 1 maja 2017 r. oraz matka z małoletnim dzieckiem w okresie 3 sierpnia do 13 września 2017 r.;
- w Domu Samotnej Matki Caritas „Dar Życia” w Koszalinie¹⁷ przebywały dwie kobiety w ciąży, jedna od 13 października 2017 r. do 4 lutego 2018 r. i druga od 6 do 8 września 2018 r.;
- w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez Fundację „Zdażyć z Miłością” w Koszalinie przebywały dwie matki z pięciorgiem dzieci, w tym przez 422 dni matka z czworgiem małoletnich dzieci i matka z małoletnim dzieckiem przez 720 dni oraz kobieta w ciąży przez 161 dni. Matka z czworgiem dzieci opuściła placówkę 12 sierpnia 2018 r., a pozostałe osoby przebywają w placówce nadal.

(akta kontroli str. 152-157a,180-185)

MGOPS nie miał wiedzy o udzieleniu schronienia matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży w noclegowni TBA, w DSM w Koszalinie i w mieszkaniach chronionych Fundacji Zdażyć z Miłością” w badanym okresie.

(akta kontroli str. 104, 107)

¹⁶ Dalej: noclegownia TBA.

¹⁷ Dalej: DSM Caritas.

4. W badanym okresie do MGOPS wpłynęło 13 wniosków¹⁸ od matki z małoletnim dzieckiem dotyczących w ośmiu przypadkach przedłużenia pobytu w DSM w Policach wraz ze wsparciem finansowym oraz w pięciu pomocy finansowej. Przyczynami wnioskowania o pomoc była bezdomność oraz bardzo niskie dochody własne. Wniosków innych osób o udzielenie schronienia w tym okresie nie było. Ośrodek jako organ właściwy (ostatni meldunek na pobyt stały wnioskodawczyni był na terenie Gminy) zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy ops nie odmówił pomocy wnioskodawczyni i wszystkie wnioski rozpatrzył pozytywnie, udzielając m.in. wsparcia finansowego na pokrycie części kosztów pobytu jej i dziecka¹⁹ w DSM w Policach. (akta kontroli str. 46-54,107,111-114, 116-120, 137, 142)

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że: (...) MGOPS wspierał matkę z dzieckiem w formie zasiłków celowych i okresowych (dochody wnioskodawcy nie przekraczały kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy ops). Zasiłki przeznaczone na schronienie w DSM w Policach były przekazywane bezpośrednio na konto placówki (...) Zasiłek specjalny celowy na pokrycie kosztów schronienia w placówce uprawniona otrzymała w okresie VII-VIII 2019, gdyż początkowy okres związany z podjęciem zatrudnienia nie pozwalał jeszcze na usamodzielnienie (...).

(akta kontroli str.137,142)

5. Ośrodek od 1 marca 2018 r. nie kompletował i nie przekazywał właściwemu miejscowo staroście dokumentacji celem umieszczenia matki z małoletnim dzieckiem lub przedłużenia pobytu w DMD w Policach.

Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że (...) nie czyniono takich działań z uwagi na brak okoliczności wymagających takiego postępowania, gdyż w DSM w Policach nieprzerwanie od 2011 r. przebywała jedna matka z małoletnim dzieckiem i MGOPS nie miał wiedzy o innych matkach i kobietach w ciąży przebywających w innych placówkach udzielających schronienia, których ostatnim miejscem zameldowani lub zamieszkania był teren Gminy. (akta kontroli str.106-107,111, 142)

W okresie 2016 – 30.06.2019 r. MGOPS matce z małoletnim dzieckiem przyznał zasiłki celowe na pokrycie kosztów pobytu w DSM w Policach (płatne wg noty obciążeniowej na rachunek placówki), zasiłki celowe na dożywianie i zakup odzieży, obuwia i środków czystości oraz zasiłki okresowe. Wysokość zasiłków na pokrycie kosztów pobytu w placówce określono w decyzji administracyjnej. Zasady pobytu zostały określone w umowach pomiędzy MGOPS i DSM w Policach. Z umów wynika, że wysokość świadczenia na rzecz osób objętych pomocą zostanie określona w indywidualnej decyzji administracyjnej. MGOPS zastrzegł sobie prawo do: kontroli dokumentacji osoby bezdomnej, kontroli warunków socjalno-bytowych oraz prowadzonej pracy socjalnej. Placówka zobowiązała się w stosunku do osoby bezdomnej do zapewnienia pomocy w sprawach formalno – prawnych, zapewnienia trzech posiłków, w tym jednego gorącego, opracowania planu wychodzenia z bezdomności, informowania o wydaleniu z placówki z podaniem przyczyny w terminie 3 dni od dnia zdarzenia. W umowie z dnia 31.12.2018 r. zostały zawarte również klauzule wynikające z RODO. Ww. umowy nie zostały zawarte w trybie

¹⁸ Żaden wniosek nie został wycofany przez wnioskodawcę i żadnego wniosku nie pozostawiono bez rozpatrzenia.

¹⁹ Ośiem decyzji administracyjnych o udzieleniu zasiłku celowego na pokrycie części kosztów schronienia: 1) z 24.12.2015 nr 5012/05-1786/2016-57 na okres 01.01-30.06.2016 r., 2) 13.07.2016, nr 5012/05-1786/2016-57 na okres 01.07-31.12.2016 r., 3) 23.01.2017 r. nr 5012/05-1786/2017-63 na okres 01.01-30.06.2017 r., 4) 14.06.2017 r., nr 5012/05-1786/2017-66 na okres 01.07-31.12.2017 r., 5) 2.01.2018 r., nr 5012/05-1786/2018-68 na okres 01.01.-28.02.2018 r., 6) 30.04.2018 r. nr 5012/05-1786/2018-71 na okres 1.03.-30.04.2018 r., 7) 5.06.2018 r. nr 5012/05-1786/2018-73 na okres 1.05.-31.12.2018 r., 8) 18.01.2019 r. nr 5012/05-1786/2019-79 na okres 1.01.-30.06.2019 r.

konkursu ofert na realizację zadania z zakresu pomocy społecznej²⁰ ani w trybie zamówienia publicznego na usługi społeczne²¹. (akta kontroli str.107, 209-222)

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że (...) *Z uwagi na marginalny zakres tej problematyki MGOPS nie ogłaszał konkursu na świadczenie usług w formie schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi lub kobiet w ciąży.* (...) (akta kontroli str. 136)

6. Procedurę umieszczenia matki z małoletnim dzieckiem w DSM w Policach przeprowadził w 2011 r. inny ośrodek pomocy społecznej. MGOPS w badanym okresie jedynie przedłużał pobyt w placówce, jako organ właściwy ze względu na ostatnie zameldowanie na pobyt stały osoby zainteresowanej.

(akta kontroli str. 136-137)

Wyjaśniając przyczyny tak długiego okresu pobytu matki z małoletnim dzieckiem w DSM w Policach (od 1 marca 2018 r. – DMD w Policach), kierownik MGOPS wyjaśniła, że było to uzasadnione sytuacją życiową, która wymagała i nadal wymaga pobytu w DSM w Policach. Ponadto przedłużania pobytu w placówce były również względy rodzinne.

(akta kontroli str. 136-137,142, 191)

Wydanie wszystkich decyzji poprzedzone było sporządzeniem rodzinnych wywiadów środowiskowych, przez pracownika socjalnego OPS w Policach, zgodnie z przepisami art. 107 ust 3 ustawy ops i z zachowaniem zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego²². Wszystkie badane wywiady przeprowadzono z zachowaniem wymaganego terminu, zawierały wymagane informacje dotyczące sytuacji mieszkaniowej, rodzinnej, zawodowej i zdrowotnej. Sytuacja dochodowa i majątkowa została ustalona prawidłowo na podstawie oświadczenia osoby ubiegającej się o pomoc oraz z pozyskanych informacji od właściwych instytucji.

(akta kontroli str. 112-120)

7. MGOPS nie prowadził własnego DMD. Pracownicy socjalni Ośrodka posiadali rozeznanie, co do funkcjonujących w jego pobliżu placówek dysponujących miejscami schronienia, zasadach odpłatności za pobyt osób w nich przebywających oraz udzielanego wsparcia. Ośrodek nie dysponował danymi w zakresie kosztów pobytu w DSM w Policach. W badanym okresie Ośrodek nie planował w budżecie środków na pokrycie ewentualnych kosztów pobytu w placówkach.

(akta kontroli str. 38-41,109-110,121-124)

Kierownik Ośrodka wyjaśniła: (...) *MGOPS posiada wiedzę o istniejących placówkach, w których może znaleźć schronienie matka z małoletnimi dziećmi lub kobieta w ciąży. MGOPS korzysta z dostępu do Internetu, gdzie placówki te mają oficjalne strony. Szybki kontakt telefoniczny z DMD pozwalał każdorazowo ustalić aktualny koszt pobytu (analogiczne działania MGOPS prowadzi wobec osób bezdomnych wymagających natychmiastowego umieszczenia w schronisku).*

(akta kontroli str. 109)

W kontrolowanym okresie MGOPS zatrudniał siedmiu pracowników socjalnych w 2016 i w 2017 oraz ośmiu w 2018 r. w pełnym wymiarze czasu pracy.

(akta kontroli str. 42,109-110,114-115)

²⁰ Art. 25 ust. 4 ustawy ops.

²¹ Art. 138g - 138s ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.).

²² Dz. U. z 2017 r. poz. 1788, poprzednio obowiązywało rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8.06.2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. (Dz. U. z 2012 r. poz. 217). Dalej: rozporządzenie w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że Ośrodek (...) Jest przygotowany organizacyjnie i finansowo na wypadek złożenia wniosku o skierowanie do DMD każdego mieszkańca gminy, który wymaga takiego wsparcia. Pracownicy socjalni Działu Pomocy Środowiskowej i Wsparcia Rodziny posiadają wystarczającą wiedzę, aby w sytuacji wymagającej skierowania do DMD działać szybko, sprawnie i skutecznie.

(akta kontroli str. 110)

8. Na temat problemów i barier zidentyfikowanych przez MGOPS w kierowaniu osób do DMD, kierownik Ośrodka wyjaśniła, że: (...) W 2016 – 06.2019 MGOPS:

- nie zidentyfikowała barier w kierowaniu osób (matek z dziećmi lub kobiet w ciąży) do DMD;
- nie stwierdziła (...) aby skierowanie do DMD miało wpływ na pogorszenie szans na przyznanie lokalu mieszkalnego z zasobów komunalnych.

Ponadto (...) zmiany wymaga:

- postępowanie wobec sprawców przemocy domowej - Nadal niezwykle rzadko stosowany jest zakaz zbliżania się do ofiary oraz nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania przez sprawcę przemocy. W badanym okresie na terenie Gminy taki nakaz w związku z Niebieską Kartą został wydany przez Prokuratora tylko dwukrotnie.
- postępowanie w przypadku matek z dziećmi i kobiet w ciąży - Obowiązek opieki nad rodziną (w tym przypadku nad matką z nieletnim dzieckiem lub kobietą w ciąży) powinien być realizowany w miejscu zidentyfikowania sytuacji kryzysowej. W ocenie MGOPS prowadzenie pracy socjalnej „na odległość” lub za pośrednictwem innego organu, na terenie, którego znajduje się np. DMD jest narażone na błędy i niepowodzenie.

(akta kontroli str. 44 - 45)

9. Na stronie internetowej Ośrodka (<http://mgops.sianow.pl/>) w badanych latach w zakładce:

- „Przemoc w rodzinie” nie było zamieszczonych informacji o usługach z zakresu pomocy społecznej polegających na zapewnieniu schronienia w DMD dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, możliwości złożenia w MGOPS wniosku o skierowanie do DMD i zasadach procedowania w tego typu przypadkach;
- Informacje ogólne podawane były numery telefonów i godziny dostępności osób z placówek mogących udzielić pomocy,
- „Ośrodek Wsparcia” zamieszczono zapis: (...) w każdy wtorek miesiąca w godzinach 15.00-17.00 dyżurują specjaliści: psycholog, radca prawny i pracownik socjalny, którzy nieodpłatnie udzielają wsparcia psychologicznego, konsultacji prawnych, poradnictwa socjalnego oraz udzielają informacji na temat zjawiska przemocy domowej i placówek udzielających pomocy ofiarom przemocy;
- „Zespół interdyscyplinarny” zamieszczono zapis: Zespół Interdyscyplinarny działa na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie, podejmuje działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskiej karty”.(...)

(akta kontroli str. 135,141,145-148)

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że: (...) MGOPS w Sianowie w okresie badanym 2016 – 06.2019 nie zamieszczał na stronie internetowej odrębnej informacji o możliwości złożenia wniosku o skierowanie do DMD, ani też o kompetencjach MGOPS w zakresie kierowania do DMD i sposobie przyjmowania oraz załatwiania spraw z tego zakresu. Wszystkie podstawowe informacje dotyczące spraw załatwianych przez MGOPS znajdują się na stronie internetowej: www.mgops.sianow.pl. Strona internetowa MGOPS jest w trakcie przebudowy i aktualnie podstawowe dane

z zakresu wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi oraz kobiet w ciąży znajdujących się w sytuacji kryzysowej (przemoc domowa) znajdują się na stronie głównej w zakładce „Przemoc”. Dodatkowo o dostępnych formach wsparcia, w tym o prawie do schronienia w DMD każda osoba może dowiedzieć się bezpośrednio od pracownika socjalnego lub w Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy, który funkcjonuje przy MGOPS. (akta kontroli str. 135)

10. W sprawie innych sposobów informowania o możliwości zapewnienia schronienia matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży będących ofiarami przemocy lub znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej Kierownik Ośrodka wyjaśniła: (...) Procedura postępowania w przypadku przemocy domowej prowadzona w ramach Niebieskiej Karty nakłada na członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych tego Zespołu obowiązek informowania osób, co, do których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy wszechstronnego poradnictwa w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa oraz praw im przysługujących. Wszystkie procedury są szczegółowo udokumentowane w indywidualnych przypadkach i znajdują się w aktach osobowych NK. Każda osoba, która jest wskazana, jako ofiara przemocy otrzymuje informacje o:

- dostępie do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (prawnik, psycholog, mediator, pedagog, specjalista pracy socjalnej),
- regularnym monitoringu w miejscu zamieszkania w sytuacji pozostania we wspólnym gospodarstwie domowym ze sprawcą pracownika socjalnego i dzielnicowego posterunku policji,
- możliwości uzyskania zakazu zbliżania się i nakazu opuszczenia miejsca zamieszkania przez sprawcę przemocy domowej (postanowienie prokuratorskie na czas trwania postępowania do 3 m-cy),
- możliwości zamieszkania w bezpiecznym miejscu.

(akta kontroli str. 135-136,141-142)

11. W sprawie zabezpieczenia w gminie we własnym zakresie realizacji potrzeb społecznych dotyczących zapewnienia schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, kierownik MGOPS wyjaśniła, że (...) MGOPS w okresie 2016 – 06.2019 nieustannie diagnozuje problemy społeczne nurtujące mieszkańców gminy. W ocenie zespołu MGOPS problem zapotrzebowania na schronienie dla matek z małoletnimi dziećmi lub kobiet w ciąży nie stanowi istotnego problemu. Zespół jest przygotowany na niesienie pomocy w sytuacji tego wymagającej (skierowanie do DMD). (...) (akta kontroli str. 136)

12. MGOPS w zawartych umowach z DSM w Policach (od 1 marca 2018 r. – DMD w Policach) miał zapisane uprawnienie do kontroli warunków bytowych i udzielonego wsparcia osobom tam skierowanym. W badanym okresie Ośrodek jednak nie przeprowadzał kontroli placówki w powyższym zakresie. Nie było skarg lub uwag, co do poziomu świadczonego tam schronienia.

(akta kontroli str. 138,142, 209-222)

Kierownik Ośrodka w zakresie standardu usług udzielanych przez placówkę²³ wyjaśniła, że: (...) MGOPS w Sianowie w sprawach dotyczących standaryzacji placówek świadczących pomoc w formie schronienia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży kieruje się dostępnością placówki dla osób wymagających wsparcia. W przypadku Domu dla Samotnych Matek z Dziećmi MONAR-MARKOT

²³ Prowadzoną w oparciu o przepis art. 47 ust. 4 ustawy ops i rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. nr 43, poz. 418). Dalej: rozporządzenie w sprawie DMD

w Policach wiarygodność placówki jest potwierdzona w Procedurze Starostwa Powiatowego w Policach. Placówka prowadzi własną stronę internetową, jest dostępna dla wszystkich organów kontrolnych.

(akta kontroli str. 138,142)

13. Oględziny DMD w Policach przeprowadzone 10 października 2019 r. wykazały, że budynek był w należytym stanie technicznym. Wejście na teren obiektu prowadziło przez bramkę, która była otwierana zdalnie po przedstawieniu się osoby poprzez domofon i po uzyskaniu zgody przez uprawnionego pracownika placówki. W budynku DMD w Policach brak było urządzeń technicznych zapewniających osobom niepełnosprawnym dostęp do pomieszczeń użytkowych na wyższych kondygnacjach, z których mogli korzystać. Położenie drzwi wejściowych do budynku oraz kształt i wymiary pomieszczeń na parterze budynku umożliwiały dogodne warunki ruchu, w tym osobom niepełnosprawnym. Nie było możliwości swobodnego przemieszczania się między piętrami dla niepełnosprawnych ruchowo. Pomieszczenia ogólnodostępne ze zróżnicowanym poziomem podłóg nie były przystosowane do ruchu osób niepełnosprawnych. W pomieszczeniach sanitarnych brak było dodatkowych urządzeń dla osób z niepełnosprawnością ruchową. DMD w Policach posiadał łącznie 14 pokoi oraz pomieszczenie wspólne do pobytu dziennego:

- sześć ogólnodostępnych łazienek (po dwie na kondygnacji) wyposażone w sposób umożliwiający sprawne korzystanie przez mieszkańców jak i dzieci, (proporcjonalnie do liczby mieszkańców, jedna łazienka dla pięciu osób)
- jedną ogólnodostępną kuchnię do samodzielnego sporządzania posiłków,
- pomieszczenie do prania i pomieszczenie do suszenia z dwoma pralkami automatycznymi oraz z wanną i umywalką.

Pomieszczenie całodobowego pobytu były zadbane i mogły być wykorzystywane do celów mieszkalnych. Pomieszczenia mieszkalne wyposażone były w łóżka, szafki, fotele, meble dziecięce, przewijaki, nie były wyposażone w telewizor, radio, komputer. Telewizory znajdowały się na ogólnodostępnych salach. Pomieszczenia były ogrzewane i oświetlone. Powierzchnia pomieszczeń wynosiła od ok. 10 do 25 m². Zapewnione były łazienki na nie więcej jak pięć osób. Łazienki oraz elementy ich wyposażenia były zadbane, czyste i sprawne. Łazienki z umywalką i ubikacją oraz prysznicem każda i trzy odrębne ubikacje z umywalkami. Łazienki nie były wyposażone w podesty dla dzieci. Wszyscy dorośli mieszkańcy mieli dostęp do kuchni. Kuchnia wyposażona była w lodówkę, kuchenkę gazowo-elektryczną, mikrofalową, czajnik, meble kuchenne, zlewozmywak, noże, termosy do napojów, naczynia, środki czystości. Pomieszczenie kuchni oraz ich elementy wyposażenia były zadbane, czyste, sprawne. Zapewniony był dostęp do ciepłej wody w kuchni. Pomieszczenie posiadały oświetlenie. Pomieszczenie były zamykane na klucz przed nieuprawnionym dostępem dzieci. Dorośli mieli dostęp do pomieszczeń pralni i suszarni. Pomieszczenia pralni wyposażone było w umywalkę dwukomorową, dwie sprawne pralki automatyczne, miski, wiadra, suszarki przenośne na pranie. Pomieszczenie pralni zamykane było na klucz w celu zabezpieczenia przed nieuprawnionym dostępem dzieci. Warunki techniczne pomieszczeń dla matek z małoletnimi dziećmi były właściwe oraz nie stwarzały zagrożenia dla życia i zdrowia osób tam przebywających. Zapewniono skuteczną ochronę przed kontaktem z osobami niepowołanymi, w tym przed ich wejściem do budynku DMD w Policach. Wejście wyposażone było w domofon, była wyznaczona osoba do nadzoru nad wchodzącymi osobami. Nie było monitoringu. Pracownicy zwracali się do mieszkańców z szacunkiem używając form grzecznościowych i pukali przed wejściem do pokoju. Podczas oględzin mieszkanki nie zgłaszały żadnych

problemów. Mieszkańcy mieli dostęp do czystych ręczników i innych środków czystości osobistej. (akta kontroli str. 13-32)

14. W zakresie analiz skuteczności udzielonego wsparcia w DPS w Policach kierownik MGOPS wyjaśniła, że (...) MGOPS mimo znacznej odległości od placówki (ok. 200 km) pozostawał w stałym kontakcie (telefonicznym) zarówno ze wspieraną matką z dzieckiem, jak i personelem Domu dla Samotnych Matek z Dziećmi w Policach. (...) (akta kontroli str. 140,144)

15. Wysokość średniego miesięcznego kosztu pobytu w DSM w Policach jednej osoby wyniosła: w 2016 r. – 614,16 zł, w 2017 r. – 715,50 zł, w 2018 r. – 893,33 zł i w 2019 r. – 905,00 zł.

W badanym okresie MGOPS poniósł wydatki na zapewnienie schronienia w łącznej kwocie 8 418 zł w 2016 r., 8 395 zł w 2017 r., 22 002 zł w 2018 r. i 10 860 zł w 2019 (l półrocze). (akta kontroli str. 52,116-120, 206-208)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Ustalone
nieprawidłowości

1. MGOPS w badanym okresie wydał łącznie osiem decyzji przyznających zasiłki celowe z przeznaczeniem na opłacenie kosztów pobytu w DSM w Policach (od 1 marca 2018 r – DMD w Policach) zmieniając pieniężny charakter tych zasiłków, wynikający z art. 36 pkt 1 lit. c ustawy ops, na świadczenie niepieniężne. Na podstawie tych decyzji MGOPS przekazał na rachunek bankowy ww. placówek środki w łącznej wysokości 49 675 zł. Stanowiło to naruszenie art. 39 ust. 1 i 2, art. 41 pkt. 1 oraz art. 3 ust. 1 i 4 ustawy ops. Ponadto w przypadku decyzji wydanych po 1 marca 2018 r., tj. po przekształceniu ww. placówki w DMD, nastąpiło naruszenie przez MGOPS trybu kierowania do tej placówki polegającego na niekompletowaniu i nieprzekazywaniu dokumentów staroście, o którym mowa w § 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie DMD.

(akta kontroli str. 108-109,112-114,116-120)

Kierownik MGOPS wyjaśniła: (...) w ocenie organu art. 39 ust. 1 ustawy ops to regulacja dotycząca zasiłku celowego, który ma mieć określone przeznaczenie. W przypadku kontrolowanej dokumentacji celem udzielonej pomocy miało być wszechstronne wsparcie matki z małoletnim dzieckiem, które przebywały w DSM w Policach. Organ podejmując decyzję administracyjną pomocy w trybie art. 39 ustawy ops kierował się przede wszystkim dobrem osób wymagających pomocy, mając na uwadze otwarty charakter zapisu „w szczególności”. W ocenie MGOPS art. 39 ustawy ops nie zawiera zamkniętego katalogu świadczeń a to oznacza, że dopuszcza się inne formy wsparcia, o ile są celowe i zasadne. Taką formą jest bez wątpienia pomoc na pokrycie kosztów pobytu w placówce, dzięki czemu organ zabezpieczył najważniejszą potrzebę rodzin wymagającej wsparcia.

(akta kontroli str. 149-151)

Odnosząc się do powyższych wyjaśnień NIK wskazuje, że zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy ops zasiłek celowy może być przyznany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Oznacza to, że zasiłek celowy może zostać przyznany na powyższe oraz inne potrzeby bytowe, które nie są wymienione wprost w ustawie ops. Błędna jest jednakże interpretacja art. 39 ust. 2 ustawy ops jakoby zwrot „w szczególności” uprawniał do nieograniczonych możliwości przypadków

uzasadniających przyznanie zasiłku celowego (katalog otwarty). Wśród świadczeń niepieniężnych ustawodawca wprost wymienił usługi opiekuńcze w ośrodkach wsparcia oraz rodzinnych domach pomocy, interwencję kryzysową, schronienie, mieszkanie chronione. Wskazane świadczenia pomocy społecznej – poza tym, że mają charakter niepieniężny – stanowią odrębne świadczenia pomocy społecznej. Praktyka przyznawania zasiłku celowego na pokrywanie kosztów pobytu w DSM w Policach była, zatem niezgodna z zasadami przyznawania świadczeń pomocy społecznej określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy ops, ponieważ rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.

2. MGOPS nie udostępnił w BIP informacji o sposobie wykonywania i załatwiania spraw dotyczących zadania pomocy społecznej wynikającego z art. 47 ust. 4 ustawy ops, w zakresie dotyczącym wsparcia i zapewnienia schronienia w DMD matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży, możliwości złożenia w MGOPS wniosku i zasadach procedowania w tego typu przypadkach. Na stronie internetowej Ośrodka (<http://mgops.sianow.pl/>) w zakładce „Przemoc w rodzinie” wskazywano jedynie adresy stron internetowych MGOPS, nazwy i dane kontaktowe do działów/zespołów zajmujących się pomocą w postaci schronienia.
(akta kontroli str. 145-148)

Obowiązek udostępniania informacji publicznych w BIP wynika z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej²⁴. Zgodnie z tym przepisem MGOPS obowiązany był do udostępniania w BIP informacji przedmiocie działalności i kompetencjach, sposobach przyjmowania i załatwiania spraw - art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. c oraz pkt 3 lit d udip.

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że (...) *Na stronie główna www.mgops.sianow.pl (...) nie wymaga odrębnego umieszczania informacji o wnioskach, zasadach i sposobie procedowania w sprawach umieszczania matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w DMD. (...). I tak w samym zakresie działań na rzecz osób bezdomnych byłby to schemat dla: bezdomnych chcących skorzystać ze schroniska dla bezdomnych, bezdomnych chcących skorzystać ze schroniska dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi, bezdomnych chcących skorzystać z noclegowni itd. Kierownik MGOPS zapewnia o kompetencjach zespołu Działu Pomocy Środowiskowej i Wsparcia Rodziny, gdzie każda osoba może uzyskać wyczerpującą informację o możliwościach w zakresie uzyskania wsparcia. Zdaniem kierownika MGOPS brak pisemnej informacji na stronie BIP nie oznacza, że osoba wymagająca pomocy będzie jej pozbawiona.* (akta kontroli str.190-191)

W wyniku kontroli NIK Ośrodek wprowadził zmiany w informacjach zawartych na stronie internetowej BIP. W menu głównym dodano zakładkę „Placówki wsparcia dla kobiet w ciąży i matek z małoletnimi dziećmi” zawierającą informację o placówkach, w których w sytuacjach kryzysowych kobiety w ciąży i matki z małoletnimi dziećmi mogą otrzymać wsparcie w postaci schronienia. Zamieszczono również informacje o sposobie wykonywania i załatwiania spraw dotyczących zadania pomocy społecznej wynikającego z art. 17 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 47 ust. 4 ustawy ops, w zakresie dotyczącym wsparcia i zapewnienia schronienia w DMD matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży, możliwości złożenia wniosku w MGOPS.
(akta kontroli str.193-196)

3. W kontrolowanym okresie Ośrodek nie korzystał z uprawnień nadzorczych wynikających z umów zawartych z DSM w Policach w celu zapewnienia

²⁴ Dz. U. z 2019 r., poz. 1429 ze zm. Ustawa zwana dalej: „udip”.

skuteczności pracy socjalnej, co NIK uznaje za działanie nierzetelne. Matka z dzieckiem przebywa w DSM w Policach nieprzerwanie od 2011 r.
(akta kontroli str.138, 142, 209-222)

Kierownik MGOPS wyjaśniła m.in., że (...) *Osiem lat w placówce to okres, który wydaje się być długi, jednak kobieta wciąż nie czuje się na tyle silna i samodzielna, aby opuścić mury placówki (...)*
(akta kontroli str. 191)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wnioski	1. Przyznawanie zasiłków celowych na podstawie art. 39 ust. 1 i 2 ustawy ops zgodnie z ich przeznaczeniem oraz wypłacanie ich osobie uprawnionej.
2. Stosowanie trybu kierowania do DMD w przypadku osób spełniających kryteria przyjęcia do DMD i wnioskujących o schronienie.
Uwagi	Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.
--------------------------------	---

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie realizacji wniosków.	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.
---	---

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Szczecin, dnia 21 listopada 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler NIK
Jarosław Tarasewicz
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor